

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: *Bevilaqua Borsody Béla*

Cím: *A régi Dunán...*

Forrás: *Nemzeti Újság*

Bp

(Hely)

1936 IX 27

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy *308*

Hely

Idő *"182"*

Személy

Helyszám

Székesfővárosi házi nyomda 1926 — 8891

A REGI DUNÁN...

Egykor a boldog béke éveiben, nyáron, az elül-hátul kormánylapátos, fehér dunai gőzösökön siklott a vig pestbudai kép a fiatal Pest és a vén Buda partjai között a Dunán, mely Pesten „szőke” és Bécsben „kék”. *Fecske, Sólyom és Hattyu* volt a három régi fehér hajó neve. Apáink „gőzös” néven nevezték ezeket. Az elnevezés nyilván abból az időből eredt, amikor még evezős és vitorlás, illetőleg lóvontatta dereglyék is jártak pestbudai Dunánkon.

A pesti Polgár régen hajókázik így a Dunán, a többek között a kedves öreg ur, *Kuzinczy Ferenc* is, aki 1828-ban így irt pestbudai dunai gőzshajós utjáról: „*Dátám az Margitnak árnyékos Szigetét ezer képzeletek, ezer édes és keserű Emlékezetek váltogaták egymást Lelcembem.*” Uti levelei-ben ugyancsak ő írta le az első pestbudai gőzshajón tett utazását végig a régi pesti Hajóhidtól a mai *Hangli*-tól fel a monostori szigetig.

Kristijen Andersen, a dán meseköltő megemlékezik a pestbudai partok közötti hajókázás gyönyörűségeiről. Ideszáva száz esztendeje, hogy utját leírta.

Wagner Richard is nevezetes dunai hajókázó volt, amikor 1863-ban *Liszt Ferenc* -nel együtt első pesti hangversenyét adta. 1863 július 24-én, mint az egykori esti újságok megírták a *Széchenyi István* gróf által alapított *Pestbudai Csónakda Egylet* a zeneköltő tiszteletére majális rendezett a Margitszigeten, hova már rendszeres gőzshajó is járt.

a kirándulásra már gőzhajón mentek, le a majális jókedve késő estig ott tartotta a társaságot a Szigeten. Az utolsó gőzös is elment és a Császárszár Feredő és Sziget között közlekedő evezős dereglyés keveszek is pihenőre tértek, illetőleg nyilván valamelyik óbudai hajóscsoresmába tértek nyugovóra 1863 július 24-én este.

Wagner Richard a régi híres *Angol Királyné Vendégfogadóban* lakott és hazakart térni, tehát elfogadta *Rosty Pálnak* szíves hívását, hogy az hazaviszi *Elida* nevű kitűnő palánkos, evezős csónakján. Ez a híres angol csónak tette meg a régi magyar evezős sport leghíresebb útját, mert *Rosty Pál* és társai ezen nyerték meg a Rotterdamtól Pestig terjedő, vízi úton megtett folyamregattát, a *Maas*, a *Schelde*, az *Elbe* és a *Duna* csatornáin utazva Pestig.

Az *Elida* padjain ott ült *Erkel Ferenc*, *Bethlen Gáborné* grófné, *Rosty Pál*, *Zichy József* gróf, *Bánffy György* gróf és *Ebner Lajos*, a neves sportférfiu.

Nincsen új a nap alatt, így történt, hogy a híres, szeszélyes, hirtelen jövő dunai viharok e napon is kitétek magukért. *Wagner Richard* csónakja a mai *Andrássy-szobor* magasságában járt már az addig is már hullámozó vizen, amikor néhány perc alatt tomboló vihar tört ki a Dunán. A déli szél hatalmas hullámokat vert fel. A mai Országház közelében volt a komáromi deszka- és szálfakereskedők tutajkikötője, mert itt volt a város akkori északi felvége. A szél ide, a tutajokhoz verte ki az *Elidát*, melynek utasai bizony halálos veszedelemben forogtak. Motoros mentőállomás

bizony még nem volt a Dunán anno 1863. Ha a vihar a könnyű, palánkos, tökegerendás angol csónakot nekivágja a tutajnak, a viharos estén, a sötét, elhagyott Dunán, bizony nem lehet tudni, megmenekült volna-e ebből a hajótörésből valaki is.

Mint az egykori pesti újdondászok és az újságírói krónikások feljegyezték, *Wagner Richard* lélekjelenléte mentette meg a helyzetet. Ő ült a csónak orrában és amikor az az egyik tutajhoz vágódott, ő kapta el a legközelebbi tutajkarót és így lefogta a csónak ütődését. A csónak kötelét tartva, kiugrott a tutajra, elsőnek *Bethlen* grófnőt segítette ki. A társaság bőrig ázva kísérte haza *Wagnert* a vendégfogadóba.

Az egykorú újságkrónika elmondja, hogy *Wagner Zichy József* és *Bánffy György* grófok társaságában többször tett kirándulást a Margitszigetre, „*melynek sűrű vadonját rendkívül kedvelte s nagy kedvvel ábrándozott a szigeti romok között.*”

A mai kéménytelen, olajmotoros, újmódi csavargőzösök, a finomművi evezős klubhajók (az evezős soha nem mond „csónakot”, hanem csak „hajót”) és a méltóságteljes lapátos-kerekes, hosszutávolságú gőzösök között, a durrogó motoros-csónakok mellett megint megjelentek a kedves „propeller”-ek, mint mindnyájunk boldog ifjúsága idején, amikor a régi Budai Várkertkioszkban a bosnyák-ezred fezes muzikusai a *Hunyadi-induló* harsogó rézhangjaival fogadták a szerelmes kerti ifjakat, akik a *Hableányon*, a rozszaut, de igen kedves „*Nóé Bárkáján*” ringatóztak a kék ég alatta a szőke

víz fölött. Az ifjak kedves nagysádokat kísérték a kedves *Hableányon*. El boldog és kedves időkben, a lányokéknak kedves mamája is ott ült a fedélzeten. *Előre!* kiáltotta le az öreg kormányos a kormánykerék mellől a gépházba. A legénység, vagyis *János*, a matróz, ügyesen eloldotta a vastag hajókötelet. A *Hableány* vigan füttyentett, a gépházban megszólalt a csengő, dohogva dolgozni kezdett a dugattyu, a hajócsavar igen vig fodrokat vágott, a legénység vagyis *János*, a dunaföldvári születésű matróz, szép kék zászlóval integetett a szembejövő *Sólyom*-nak és suhant a hajó Újpestre. Este újabb dunai hajókázóséta következett, a csillagok ragyogtak, a *Hableány* tatján szép kék lámpás ra-

gyogott, *Offenbach*, *Lecocq*, *Planquette*, az öreg *Strauss* és *Milliöcker*, valamint *Lehár* keringői dalolták a pesti nyár és a pesti ifjuság dalát a nyári estéken a hazatérő *Sólyom*, *Fecske* és *Hattyu* fedélzetén. A szende Hold barátságosan nézett le az ifjakra és nagysádokra, huncutul mosolyogva kifelé az ezüstös báránkfelhők mögül, melyek olyan szépek voltak, mintha *Petőfi* írta volna őket.

Ma a parton a néger bendso dobog és platinaszókére mázolt fűrtök lobognak. Az éjszakába netfények rikoltoznak bele és a szende Hold fájdalmasan bujik el egy régimódi felhődunyha mögé. Az Álomhajó beleütközik a valóság partjaiba.

Bevilaqua Borsody Béla